

www.amu.edu.az

TƏBİB

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933-cü ildən çıxır

№-02 (1806) 31 yanvar 2025-ci il

Müəllimlərin müəllimi

Əməkdar elm xadimi, professor Vaqif Şadlinskiyinin 85 illik yubileyinə həsr edilmiş elmi-praktik konfrans keçirilib

səh. 2

"Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Təhsil Qrantı"nın qalibləri ilə görüş keçirilib

səh. 2

Yeni yaradılan Tədris Metodik Şuradan gözləntilər böyükdür

səh. 4

Jurnalistlər ödənişsiz göz əməliyyatı olunub

səh.5

Beynəlxalq elmi əlaqələrimiz genişlənir

Professor Mələhət Sultan: Elmi strategiyamızın əsas prioritetlərindən biri "tədqiqat universiteti" statusunun alınmasıdır

səh. 3

ATU-nun elmi nailiyyətləri AMEA-da nümayiş olunub

"Onkoloji ginekologiya" adlı monoqrafiya ilin ən əhəmiyyətli və faydalı elmi əsərlərindən biri kimi qiymətləndirilib

səh. 5

Əməkdaşımızın ixtirası barədə məqalə pul mükafatına layiq görülüb

Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının dosenti Fərman Həsənov yeni ixtira üzərində işləyir

səh. 5

20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümü qeyd olunub

Professor Nazim Pənahov: "O qanlı faciə nəinki xalqımızı sındıra bildi, əksinə, daha da mətinləşdirdi"

səh.3

Müəllimlərin müəllimi

Əməkdar elm xadimi, professor Vaqif Şadlinskiyə 85 illik yubileyinə həsr edilmiş elmi-praktik konfrans keçirilib

Yanvarın 24-də Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi və Əməkdar həkimi, Nəsimi Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri, Rusiya Tibb Elmləri və Türk Dünyası Araşdırmaları Uluslararası Elmlər akademiyalarının akademiki, ATU-nun İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının məsləhətçi-professoru Vaqif Şadlinskiyə 85 illik yubileyinə həsr edilmiş elmi-praktik konfrans keçirilib.

Tədbir iştirakçılarını salamlayan ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli qeyd edib ki, tanınmış ziyalıların, elm, mədəniyyət, ədəbiyyat xadimlərinin, səhiyyə və təhsil işçilərinin yubileylərinin keçirilməsi ölkəmizdə bir ənənə halını alıb. Əsas xalqımızın Ulu Öndəri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu ənənəni möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyini, xüsusi fəaliyyətləri ilə seçilən şəxslərə həmişə yüksək qiymət verildiyini bildirib: "Bu gün universitetimizdə çox möhtəşəm bir gündür. Bildiyiniz kimi, bu il universitetimizin 95 illiyi qeyd olunur. Bu uzun illəri zənginləşdirən, tarixə çevirən isə görkəmli korifeylərimizdir. Onlardan biri də professor Vaqif Şadlinskiyədir. Mən taleyimdən çox razıyam ki, həyatımda həmişə yaxşı müəllimlərim olub və belə müəllimlərdən biri, bəlkə də birincisi elə Vaqif müəllimdir. Mənim Vaqif müəllimlə ilk tanışlığım 1984-cü il sentyabrın 1-də olub. O zaman universitetin 1-ci kurs tələbəsi olaraq Anatomiya dərslərində iştirak etdik. İki semestr boyunca Vaqif müəllim bizə bu fənni tədris edib və tibb elmini sevdiren şəxs olub. Vaqif müəllim mənim ürayımda böyük müəllim və böyük ağsaqqaldır".

Tələbədə əziz müəllimindən tibb elminin inceliklərini öyrəndiyini söyləyən rektor, sadə, səmimi, uzaqgörən və müdrik insanın yubiley yaşını bir daha bütün professor-müəllim

heyəti və tələbələr adından təbrik edərək, ona möhkəm cansağlığı, uzun ömür diləyib.

Bundan sonra professor V.Şadlinskiyə həsr olunmuş "Son məqsəd həqiqətdir" adlı sənədli film nümayiş etdirilib.

İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının müdiri, dosent Anar Abdullayev yubilyarın keçdiyi elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyət yolu barədə məruzə edib. O bildirib ki, Vaqif Bilas oğlu Şadlinski 1940-cı ildə qədim Azərbaycan torpağı olan Vedi rayonunda dünyaya gəlib. 1948-1950-ci illərdə deportasiya nəticəsində ailə üzvləri ilə birlikdə Şəmkir rayonunun Çinarlı qəsəbəsində məskunlaşıb. 1959-cu ildə kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra ordu sıralarında hərbi xidmətdə olub. 1963-cü ildə qəbul imtahanlarını müvəffəqiyyətlə verərək, N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun Stomatologiya fakültəsinə daxil olub və 1968-ci ildə institutu fərqlənmə diplomu ilə başa vurub: "Vaqif müəllim 1970-ci ildə ATU-nun İnsan anatomiyası kafedrasında baş laborant kimi fəaliyyətə başlayıb, assistent, baş müəllim, dosent, professor vəzifələrinə qədər yüksəlib, 1995-ci ildə kafedranın müdiri vəzifəsinə seçilib. Onun elmi tədqiqatları klinik təcrübə üçün ümdə əhəmiyyət kəsb edən, proqram xarakterli fundamental konsepsiyalara çevrilib, bütün tibbi istiqamətlərin – neyrocerrahiyə

tarixi, mədəniyyəti ilə yaxından tanış olmağa çağırıb.

Öz növbəsində, tələbələr Azərbaycan dövlətinə və ATU-ya bu proqramdan bəhrələnmək imkanına görə dərin minnətdarlığını bildiriblər. Onlar gələcəkdə savadlı həkim olmaq və insanların sağlamlığının keşiyində durmaq niyyətlərini ifadə ediblər.

rarası Araşdırmalar Akademiyasının üzvü seçilib və həmin akademiyanın qızıl medalına layiq görülüb. V.Şadlinski BMT tərəfindən təsis olunmuş "I dərəcəli Hippokrat ordeni" və Hannoverdə beynəlxalq Konqresin təşkilat komitəsi tərəfindən Robert Kox medalı ilə təltif edilmiş.

2010-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə V.Şadlinski Əməkdar elm xadimi fəxri adına layiq görülüb. O, 2014-cü ildə Rusiya Elmlər Akademiyasının üzvü seçilib. 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmiş.

V.Şadlinski "Anatom, Histoloq və Embrioloqlar elmi cəmiyyəti" ictimai

birliyinin və 2021-ci ildən Nəsimi Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədridir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 2022-ci ildə V.Şadlinski Prezidentin fərdi təqaüdünə layiq görülüb. 2024-cü ilin dekabrında Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği sahəsində fərqlənən bir qrup şəxsin təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə akademik Vaqif Şadlinski "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilmiş.

A.Abdullayev əlavə edib ki, vətənpərvərlik, el-obaya, doğma irsə bağlı akademik V.Şadlinskiyə bütün dövrlərdə fəaliyyətinin qayesini, strateji xəttini təşkil edib. Hər bir mühazirəni və təcrübə məşğələsini tutarlı dəlillərlə, konkret faktlarla klinika ilə nəzəriyyənin inteqrativ nümunəsinə çevirmək, hər mövzu üzrə bir deyil, bir neçə hadisə, elmi arqumentlər nümayiş etdirmək Vaqif

Quliyev, Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri, akademik Əhliman Əmiraslanov və Asif Əsgərov yubilyarı təbrik edərək ən xoş arzu və istəklərini dilə gətiriblər. Nətiqələr onun elmə, tibbə, konkret olaraq Anatomiyağa bağlı olan həyat yolundan epizodlar danışır və 60 ildən atıq elmi fəaliyyətini çox yüksək dəyərləndiriblər. Çıxışlarda vurğulanı ki, bütün peşəkar fəaliyyəti tibb elminin və onun tədrisinin mükəmməlləşməsinə, təbətin fundamenti olan Anatomiyanın inkişafına həsr olunmuş V.Şadlinskiyə həyatı Vətənə, xalqa xidmət nümunəsidir. Gərgin əməyi, fitri təşkilatçılıq istedadı, həmkarları və tələbələrini arxa-dayağı olmaq kimi xüsusiyyətləri sayəsində Vaqif Şadlinski təkcə tibb aləmində deyil, elm və təhsilin bütün sahələrində, ölkəmizdə və onun sərhədlərindən çox-çox uzaqlarda dərin hörmət qazanıb.

Tədbirdə ölkəmizdən və xaricdən yubilyara ünvanlanmış təbrik məktubları və teleqramlar diqqətə çatdırılıb.

Sonda professor Vaqif Şadlinski onu təbrik etməyə gələnlərə minnətdarlığını bildirərək deyib: "İlk dəfə 1970-ci il sentyabrın 1-də müəllim kimi auditoriyaya girmişəm. O vaxtdan sonra çox adamlar qolumdan tutub, himayədarlıq edib. Mənim elmi fəaliyyətimə həmişə böyük qayğı göstərən və dəstək verən marhm və unudulmaz müəllimim professor Kamil Balakışiyevə, eləcə də həyatımın müxtəlif mərhələlərində mənə kömək əli uzadan hər kəsə minnətdarlıq edirəm. Ən böyük minnətdarlığım isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu layiqincə davam etdirən və bu gün xalqımızın milli qəhrəmanına çevrilən Müzəffər Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevədir".

Rəsmi hissədən sonra konfrans öz işini elmi məruzələrlə davam etdirib. Onu da qeyd edək ki, Prezidentin fərdi təqaüddüşüsü, "Şöhrət" ordenli professor Vaqif Şadlinski Rusiya Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Gennadi Krasnikov tərəfindən Fəxri fərmanla təltif olunub. O, Rusiyanın elmi təşkilatları ilə səmərəli əməkdaşlığına, tibb elminin inkişafına verdiyi əhəmiyyətli töhfələrə və 85 illik yubileyinə görə mükafatlandırılıb.

M.ƏLƏKBƏRLİ

"Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Təhsil Qrantı"nın qalibləri ilə görüş keçirilib

Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli 2024/2025-ci tədris ilində Tibb ixtisası üzrə "Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Təhsil Qrantı"nı qazanmış əcnəbi tələbələrə görüş keçirib.

Rektor bakalavriat pilləsində təhsil alacaq tələbələrə bu böyük nailiyyət münasibətilə təbrik edib və proqramın təqdim ediyi imkanlardan danışmış. Görüş zamanı

qeyd edilib ki, ATU-da 50 ölkədən 3 minə yaxın xarici tələbə təhsil alır, universitetimiz bu göstəriciyə görə ölkədə birinci yerdədir. ATU-da tədrisin müasir dünya standartlarına uyğun aparılması və beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində böyük işlər görüldüyünü deyən professor G. Gəraybəyli, Azərbaycanda tibb təhsili sistemi və onun pillələri haqqında söhbət açmış.

Rektor xarici tələbələrə təhsillərində müvəffəqiyyət arzu edib, onları Bakının və Azərbaycanın zəngin tarixi, mədəniyyəti ilə yaxından tanış olmağa çağırıb.

Öz növbəsində, tələbələr Azərbaycan dövlətinə və ATU-ya bu proqramdan bəhrələnmək imkanına görə dərin minnətdarlığını bildiriblər. Onlar gələcəkdə savadlı həkim olmaq və insanların sağlamlığının keşiyində durmaq niyyətlərini ifadə ediblər.

Universitetimizin 4 tələbəsi yaz semestrində Türkiyədə praktika keçəcək. Onlardan ikisi Tibb bacısı ixtisası üzrə, ikisi isə Tibb ixtisası üzrə Orhun mübadilə proqramı çərçivəsində Türkiyənin Ege Universitetində təhsil alacaq.

Dörd tələbəmiz praktika üçün Türkiyəyə gedir

Səfərdən öncə tələbələr və onların valideynləri ilə görüşən ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli mübadilə proqramlarının önəmindən danışmış: "Bu cür proqramlar tələbələr biliklərinin artırılmasına, əlaqələrin genişləndirilməsinə şərait yaradır. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində Tibb bacısı ixtisasına böyük əhəmiyyət verilir. Universitetimizdə də bir neçə il öncə İctimai səhiyyə fakültəsinin tərkibində Tibb bacısı ixtisası yaradılıb. Artıq bu ixtisas üzrə magistratura master proqramı da hazırlanıb". Rektor mübadilə proqramının Türkiyəyə gedən tələbələr üçün faydalı olacağına əminliyini bildirmiş.

Görüşdə iştirak edən valideynlər tələbələr üçün yaradılan bu imkana görə universitet rəhbərliyinə təşəkkürlərini bildiriblər. Görüşdə ATU-nun prorektorları, dekanlar və struktur bölmə

rəhbərləri iştirak ediblər. Qeyd edək ki, Orhun mübadilə proqramı Türk Universitetləri Birliyinə üzv olan təhsil müəssisələri arasında həyata keçirilir. ATU bu təşkilatın qurucularından biri və üzvüdür.

20 Yanvar hadisələrinin 35-ci ildönümü ilə əlaqədar səhiyyə naziri Teymur Musayev, nazirliyin rəhbər şəxsləri və kollektivi Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərək, ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Səhiyyə Nazirliyinin kollektivi Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib

Anım mərasimində Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris işləri üzrə prorektoru, professor Nazim Pənahov və universitetin əməkdaşları da iştirak edib.

1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda ilk şəhidlərini verib. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazıblar.

Ziyarətdən daha sonra Səhiyyə Nazirliyində Yanvar hadisələrinin 35-ci ildönümünə həsr olunan anım tədbiri keçirilib.

20 Yanvar faciəsinin 35-ci ildönümü qeyd olunub

Professor Nazim Pənahov: "O qanlı faciə nəinki xalqımızı sındıra bildi, əksinə, daha da mətinləşdirdi"

20 Yanvar hadisələrinin 35-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Tibb Universitetində anım tədbiri keçirilib. Əvvəlcə 20 Yanvar şəhidlərinin və sonrakı illərdə torpaqlarımızın azadlığı və suverenliyimizin bərpası uğrunda öz həyatlarını qurban verən şəhidlərimizin ruhu bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Anım mərasimində çıxış edən ATU-nun Tədris işləri üzrə prorektoru, professor Nazim Pənahov 1990-cı ilin 20 yanvar gününün Azərbaycanın müasir tarixinə ən faciəli, eyni zamanda ən şərəfli səhifələrdən biri kimi daxil olduğunu vurğulayıb. Bildirib ki, 35 il əvvəl baş verən bu qanlı faciə bizləri dərin sarsıtsa da, bir xalq olaraq sınımadıq, daha da möhkəmləndik: "Bəzən xalqların tarixində ehtəsas hadisələr baş verir ki, heç zaman unudulmur və bu hadisələri yaşayan xalqlar daha da bərkirir, sürətlə və inamla irəliləyir. Belə bir deyəmi xatırlatmaq yerinə düşər ki, azadlıq və müstəqillik heç zaman asanlıqla əldə edilmir. Bu nöqtəyi-nəzərdən biz də müstəqilliyimizin qazanılması üçün çoxlu faciələr yaşamışıq, böyük sınaqlardan keçmişik".

Tədbir iştirakçıları arasında 20 Yanvar faciəsinin canlı şahidlərinin, eyni zamanda bu haqda ancaq kitablardan oxuyan, böyüklərdən eşidən tələbələrə əyləşdiyini söyləyən prorektor, bu qanlı hadisənin Azərbaycanın SSRİ-nin tərkibində olduğu bir dövrdə baş verdiyini xatırladı: "İnsanların azadlığı, müstəqilliyə can atdığı bir dövrdə sovet rəhbərliyi xalqımızın əzmini qırmaq üçün bu faciəni törətdi. O zaman heç kəsin ağılına gəlməzdi ki, sovet hökuməti öz vətəndaşlarının üzərinə tankla, silahla çıxaraq, onları qanına qəltan edə bilər. Amma bununla belə, xalqımızın cəsur övladları üzərlərinə qoşun yeridiləcəyini, hətta həyatlarını itirə biləcəklərini göz önünə alaraq geri çəkilmədilər, şəhidliyi seçdilər. Bu hadisələr zamanı 147 nəfər şəhid oldu, 744 nəfər müxtəlif dərəcəli xəsarət aldı, 841 nəfər günaşsız insan isə həbsə atıldı. Amma qanlı faciə nəinki bizi sındıra bildi, əksinə, daha da mətinləşdirdi".

Bu faciənin həm də dünya ölkələrinin vicdanını sınağa çəkdiyini bildirən N.Pənahov, o dövrdə səsimizə səs verən dünya dövlətlərinin çox az olduğunu diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, o ağır dövrdə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev öz həyatını risk altına qoyaraq, ailəsi ilə birlikdə ölkəmizin Moskvadakı səfirliyinə gəlib və həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında misilsiz xidmətlər göstərib.

20 Yanvar qırğını, sonrakı illərdə başqa

faciələri yaşayan xalqımızın sonda tarixi zəfər qazandığını, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və siyasi uzaqgörənliyi, əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı sayəsində suverenliyimizin bərpa edildiyini deyən prorektor, bütün şəhidlərimizin, o cümlədən 20 Yanvar şəhidlərinin qisasının alındığını, Azərbaycan xalqının qüdrətini bütün dünyaya sübut etdiyini vurğulayıb.

İctimai fənlər kafedrasının müdiri, professor Qoşqar Əliyev 75-dən çox ölkədə yaşayan 55 milyon azərbaycanlı tərəfindən hər il 20 Yanvar faciəsinin böyük ehtiramla anıldığını deyib. Həmin günə qədər baş verən hadisələrin tarixi ardıcılığına da toxunaraq, qanlı faciəyə gətirib çıxaran səbəblərdən danışdı. O, başımıza gətirilən məsuliyyətlərdən ibrət dersi götürüb bir daha səhvlərə yol verməməyin, xalqın ölkə rəhbərinin ətrafında möhkəm birləşməsinin vacibliyini önə çəkib.

Ümumi cərrahiyyə kafedrasının professoru Eldar Əliyev yaddaşımıza dərin hüzn və milli qürur günü kimi həkk olunan Qanlı Yanvar gecəsi ilə bağlı xatirələrini bölüşüb. O, 20 Yanvar faciəsinin həm də bir dönüş nöqtəsi kimi səciyyələndirərək, həmin cinayəti törədənlərə qarşı insanlarda güclü nifrət hissinin yarandığını, o vahiməli gecədə, çətin şəraitdə həkimlərimizin yaralılara böyük fədakarlıqla yardım etdiklərini söylədi. Qara Yanvar haqda sonsuz kədər hissi ilə danışan həkim, 44 günlük Vətən müharibəsində şanlı qələbəmiz, bu gün ata yurdu Laçın şəhərinə sərbəst gedib-gəlməsindən isə qürurla söz açdı.

İl Müalicə-profilaktika fakültəsinin IV kurs tələbəsi Nigar Babayeva tələbələr adından çıxış edərək bildirdi ki, 20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqını qorxutmaq, onun milli oyanışını, müstəqillik uğrunda mübarizəsini məhv edib sındırmaq məqsədi daşıyan mənfur planın tərkib hissəsi idi. 20 Yanvarı tək həzn deyil, həm də şərəf günü adlandırılan tələbə, müstəqilliyimiz və ərazi bütövlüyümüzün uğrunda canlarından keçənlərin heç zaman unudulmayacağını, onların şücaət və qəhrəmanlıqlarının gənclərə və böyüməkdə olan nəsillərə örnək olacağını, daim dərin ehtiramla xatırlanacağını deyib.

Beynəlxalq elmi əlaqələrimiz genişlənir

Professor Mələhət Sultan: Elmi strategiyamızın əsas prioritetlərindən biri "tədqiqat universiteti" statusunun alınmasıdır

Yanvarın 28-də Böyük Elmi Şuranın növbəti iclası keçirilib. İclası açan ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli gündəlikdə duran məsələləri diqqətə çatdırdıqdan sonra universitetin Elmi işlər üzrə prorektoru, professor Mələhət Sultanın "ATU-da 2024-cü ildə yerinə yetirilən elmi-tədqiqat işlərinin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələr" adlı hesabatı dinlənilib.

Prorektor bildirdi ki, ölkəmizdə dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri dünya elminin tələblərinə cavab verən tədqiqatların aparılması, elmi potensialın inkişafı və yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasıdır: "Cənab Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, ölkəmizin gələcəyi elmi potensialın səviyyəsi ilə bilavasitə bağlıdır. Hər bir cəmiyyətin rifahı, tərəqqisi və dünya miqyasında yeri ölkənin rəqabətə davamlı elmi kadrlar yetişdirməyə malik olan ali təhsil müəssisələri ilə müəyyənəşir.

"Elm haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi ilə milli qanunvericiliyimizə "tədqiqat universiteti" termini daxil olmuşdur. Tədqiqat universitetlərinin fundamental və tətbiqi elmi tədqiqatları aparmaqla yanaşı, yüksək texnologiyalara əsaslanan elmtutumlu sahələrə uyğun rəqabətqabiliyyətli kadr hazırlanmasında fəal iştirakı nəzərdə tutulub.

Universitetimiz ilk dəfə olaraq "Times Higher Education Impact Ranking" reyting cədvəlində yer alaraq sağlamlıq üzrə göstəriciləri müəyyənləşdirən SDG 3 – "Good health and wellbeing" kateqoriyası

məmlənib. Diqqətə çatdırıb ki, hesabat dövründə respublika əhalisinin sağlamlığının vəziyyəti, yayılmış xəstəliklərinin epidemiologiyası, klinik xüsusiyyətləri, innovasion texnologiyalar əsasında diaqnostika və müalicə-profilaktika tədbirlərinin tkmilləşməsi istiqaməti üzrə Onkologiya, Psixiatriya, II Məmalıq və ginekologiya və Neyrocərrahiyyə kafedralarının mövzusu tamamlanıb.

Prorektor bildirdi ki, tərkibində 6 fakültə, 4 klinika və 61 kafedranın olduğu ATU-da bu il yanvarın əvvəlinə olan məlumata əsasən 1526 nəfər çalışır. Onlardan 2-si AMEA-nın həqiqi, 3-ü müxbir üzvü, 3-ü isə Rusiya EA-nın xarici üzvləridir. Eləcə də əməkdaşların 21-i əməkdar elm xadimi, 37-i əməkdar həkim, 34-ü əməkdar müəllim, 1-i əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi, 1-i fəxri bədən tərbiyəsi və idman işçisi, 168-i elmlər doktoru, 756-ı fəlsəfə doktoru, 157-i professor, 430-u isə dosentdir.

Sonra ATU-nun Elmi Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, dosent Orxan İsayev mərkəzin hazırkı maddi bazası və kadr potensialı, eləcə də aparılan yeniliklər barədə məlumat verib.

aktiv iştirakı təmin olunmalıdır. Düşünürəm ki, oradakı müzakirələr tədqiqatın aktuallığına və yeniliyinə əsaslanaraq konkret istiqamət göstərməlidir. Yəqin ki, bu komissiyaların tərkibinə yenidən baxılmalıdır. Burada deyildi ki, elmi işlərə bəzən səthi, bəzən də qərəzli rəylər verilir. Belə hallar aradan qaldırılmalıdır. Biməliyə ki, elmi istiqamət hər bir universitetin əsas istiqamətlərindən biridir. Bəli, məruzədə də deyildi, Prezident İlham Əliyev hər bir universitetin qarşısına "tədqiqat universiteti"ne çevrilmək kimi vəzifə qoyub. Çünki günü-gündən dəyişən dünyada işlərimiz yeniləndikcə, tələblər də dəyişir. Nəzərinizə çatdırım ki, bizim beynəlxalq elmi əlaqələrimiz çox genişdir. Əgər kimsə xarici əlaqələrimizdən yararlanaraq elmi işlə məşğul olmaq istəyirsə, beynəlxalq şöbəyə müraciət etsin. Çünki nüfuzlu universitetlərlə müştərək elmi araşdırmalar aparsaq çox yaxşı olar".

Sonra şura üzvləri ABŞ-ın Nyu-York ştatında yerləşən Albany Tibb Mərkəzinin professoru, Transplantoloji cərrahiyyə şöbəsinin müdiri, Cərrahiyyə şöbəsinin Donorluq və transplantasiya Mərkəzinin direktoru Rauf Şahbazova və İstanbul Universitetinin Urologiya kafedrasının müdiri, professor Ateş Kadioğluna ATU-nun "Qonaq professor"u adının verilməsinə münasibət bildirdilər. İclasda ATU-nun Tədris de-

üzrə ölkəmizdə 1-ci yeri tutub. Bu siyahı BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərini tətbiq etməyi bacaran və uğur qazanan universitetləri müəyyənləşdirir. Həmçinin dünya üzrə ali məktəblərin ümumi reytingində (Overall ranking) ATU ölkəmizin dövlət universitetləri arasında 1001-1500 yerlər intervalında mövqə tutub. ATU Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin 4 kateqoriyası üzrə iştirak üçün müraciət edib".

Sözünə davam edən məruzəçi əlavə edib ki, 2024-2030-cu illər üçün inkişaf strategiyasında əsas prioritetlərimizdən biri "tədqiqat universiteti" statusunun alınmasıdır.

Elmi istiqamətlərdən və elmi problemlərdən bəhs edən M. Sultan vurğulayıb ki, "Əhali-nin sağlamlığının qorunması" haqqında Qanuna əsasən təbət və əcazılıq sahəsində 3 istiqamət, 9 problem üzrə 57 mövzu yerinə yetirilib və 2024-cü ildə bu mövzulardan 4-ü ta-

Bundan başqa, kafedra müdiriləri - professorlar Nuru Bayramov, Məhbubə Vəliyeva, Elmira Əliyeva, Çingiz Rəhimov və Lələ Allahverdiyeva məruzə ətrafında çıxış ediblər. Məruzəni yüksək qiymətləndirən natiqlər rəhbərlik etdikləri kafedralarda aparılan elmi-tədqiqat işlərinin vəziyyətindən danışdı və mövcud problemlərə dair bir sıra təkliflər səsləndiriblər.

Müzakirələri yekunlaşdıran rektor, professor Gəray Gəraybəyli diqqətli elmi-tədqiqat işlərinə və qarşıda duran vəzifələrə yönəldib: "Biz hər il elmi hesabatımızı müzakirə edəndə bir çox maraqlı fikirlər səslənir və təkliflər əsasında lazım olan işlər həyata keçirilir. Bunu bir çox beynəlxalq nailiyyətlərimiz də təsdiq edir. Ancaq bununla yanaşı, bir sıra problemlərimiz də var. Bu gün burada aparılan səmimi və açıq müzakirələrdə hər kəs öz sözünü dedi.

Problem komissiyalarında müzakirələr daha ciddi aparılmalı və üzvlərin iclaslarda

partamentinin rəhbəri Kəmaləddin Yaqubov İctimai Səhiyyə fakültəsinin V kurs tələbələrini Klinik biokimya (50 saat) və Yoluxucu xəstəliklər (20 saat), Tibbi-profilaktika ixtisasının tələbələrinə isə xroniki xəstəliklərin və əlilliklərin epidemiologiyası və profilaktikasını (60 saat) fənlərinin yaz semestrində tədrisi barədə məlumat verib. O, 2024/2025-ci tədris ilinin payız semestrinin qış imtahan sessiyasında "F" (qeyri-kafi) qiymət alan "Şəhid ailəsi" statusu olan tələbələrə münasibəti haqda hal kimi 25% ödəniş etmədən təkrar imtahanda iştirak etmələrinə də aydınlıq gətirib.

Sonda Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən göndərilən və Milli Onkologiya Mərkəzində hazırlanmış monoqrafiyanı, eləcə də dərslik, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlərin nəşrini təsdiqləməklə Elmi Şura öz işini başa çatdırıb.

M.ƏLƏKBƏRLİ

Yeni yaradılan Tədris Metodik Şuradan gözləntilər böyükdür

Professor Nazim Pənahov: Universitet elə bir orqanizmdir ki, bütün strukturları bir-biri ilə vəhdətdə işləməlidir

Müsaibimiz ATU-nun Tədris işləri üzrə prorektoru, professor Nazim Pənahovdur.

- Nazim müəllim, artıq 2024-2025-ci tədris ilinin I yarımili başa çatıb. Bu müddətdə Azərbaycan Tibb Universitetində tədrisin ümumi vəziyyətini necə qiymətləndirmək olar?

- Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, artıq 2024-2025-ci tədris ilinin I yarımili yekunlaşıb. 29 dekabr 2024-cü il tarixdən start götürən qış-ımtahan sessiyası 2025-ci il fevralın ilk həftəsində davam edəcək. Burada bizim əsas məqsədimiz imtahan sessiyası ərzində tələbələrə bilimin obyektiv qiymətləndirilməsinə nail olmaqdır. Əlbəttə, ATU-da tədrisin ümumi vəziyyətini indidən dəyərləndirmək bir az tez olardı. Amma hazırlıq işlərimiz qənaətbəxşdir. Eyni zamanda, görüləsi işlərimiz də çoxdur. İstər müəhazirə və təcrübə dərslərinin keçirilməsi, istərsə də imtahanların qəbulu formatında və təşkilində müəyyən çatışmazlıqlar görünür. Təbii ki, dünyanın heç bir ölkəsində təhsil sistemi ideal və tam mükəmməl deyil. Lakin təhsili yüksək dərəcədə təşkil olunmuş ölkələrin səviyyəsinə çatmaq üçün çoxlu işlər görülməlidir və bunun üçün də nədənsə başlamaq lazımdır. Universitetimizin 2024-cü ildəki sonuncu Elmi Şurasında Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Metodik Şurasının Əsasnaməsinin yaradılması haqqında qərar qəbul olundu. Tərkibinə bir çox kafedralardan nümayəndələrin, eləcə də inzibati-rəhbər strukturlarda çalışan şəxslərin daxil ediləcəyi bu şuraya çox böyük ümidlər bəsləyir, bəzi məsələləri kollektiv surətdə həll etməyi hədəfləyirik. Biz müşahidə etmişik ki, bəzi hallarda tədris-təlim prosesində iştirak edən bir çox strukturlar koordinasiyaşsız fəaliyyət göstərir. Biz onların koordinasiyasını təşkil etməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq. Həmçinin məlumdur ki, 2025-ci ildə yeni tədris standartlarının qəbul edilməsi gözlənilir. Həmin standartların üzərində qrup halında işləyib, ekspertizadan keçirdikdən sonra onu təsdiq üçün müvafiq qurumlara təqdim etməyi planlaşdırırıq.

Bununla həm tədris standartlarının daha keyfiyyətli olmasını, günümüzə səsələşməsinə və həm də beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılmasını təmin edəcəyik. Əmək bazarında daha çox tələbat olan yeni ixtisasların hansı əsaslarla və kriteriyalarla açılmasına da bu Şurada baxmağı nəzərdə tutmuşuq. Yeni ixtisaslaşmalara uyğun proqramların hazırlanması, lazım olan texniki və maddi şəraitin yaradılması üçün də işlər görülür. Tədris prosesinin keyfiyyəti və gedişi haqqında materialın toplanması, analizi, onun təkmilləşdirilməsi və tətbiqi, bütün fənlər üzrə bilik keyfiyyətinə nəzarətin forma və metodlarının müəyyən edilməsi, yeni yeni qiymətləndirmə metodikasının hazırlanması da Tədris Metodik Şurasının hədəfində dayanan işlərdəndir. Artıq neçə illərdir ki, universitetimizdə imtahanların qiymətləndirilməsi test üsulu ilə aparılır və bunun çoxlu müsbət nəticələrini görürük. Amma bilimin bu ölçmə-qiymətləndirmə üsulunun müəyyən çatışmazlıqları da var ki, onu bəzən istəsək də mövcud qiymətləndirmə sistemi üzərində dəyişdirə bilmirik. Ona görə də respublikamızda digər universitetlərin təcrübəsinin, həmçinin beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və müqayisəli şəkildə yeni bir üsul, metodikanın tətbiq edilməsi zərurəti yaranıb. Həmçinin tələbələrə müstəqil, sərbəst işlərinin planlaşdırılması, klinik bacarıqlarının formalarının dəyişdirilməsi üzrə işlərin də Tədris Metodik Şurada müzakirəsi qarşımızda duran əsas vəzifələrdəndir.

- Cari tədris ilinin aralıq imtahanlarının və payız semestrinin qış imtahan sessiyasının nəticələri necədir? Hansı gözləntiləriniz var?

- Aralıq imtahanlarının nəticələri ümumən qənaətbəxş olsa da, bəzi qüsurlar da aşkar edildi. Amma həmin qüsurların vaxtında aradan qaldırılmasına çalışdıq və mümkün qədər buna nail olduq. Belə ki, tələbələrə bəzi fənlərdən şikayətləri əsasında bir fakültənin bir ixtisasdan olan imtahanının bütün nəticələri ləğv olundu. Yaranmış texniki qüsurların aradan qaldırılması üçün imtahanın yenidən

keçirilməsinə qərar verildi. Nəticələrdən isə həm kafedra, həm imtahan mərkəzi, həm rəhbərlik, həm də tələbələr razı qaldı. İmtahanlar zamanı obyektivliyin, şəffaflığın təmin olunmasına hər il olduğu kimi, maksimum çalışmışıq. Bu məqsədlə imtahanlardan öncə nəzarətçilərlə görüş keçirdik. Nəzarətçilərlə görüşə biz həm də imtahan mərkəzinin direktorunu, nəzarət qrupunun rəhbərini, fakültə dekanlarını, onların müavinlərini və akademik məsləhətçilərini dəvət etmişdik. Onlarla birlikdə mövcud problemləri araşdırdıq və qış-ımtahan sessiyasında bu problemlərlə üzləşməmək, yaxud qaçılmaz problemləri vaxtında həll etmək üçün hansı tədbirlərin görülməsi barədə göstərişlər verdik. Qış imtahan sessiyasından gözləntilərimiz böyükdür və nəticələrin daha yaxşı olacağına əminəm.

- Bəzən test suallarında apellyasiya şikayətlərinə səbəb olan müəyyən qüsurlar aşkarlanır. Həmin qüsurların aradan qaldırılması üçün hansı addımlar atılır? Kafedraların, test tərtibçilərinin və ekspertlərin üzərinə hansı məsuliyyət düşür?

Gələcəkdə testlərin xüsusi mərkəzlərdə, bunkerlərdə hazırlanmasını nəzərdə tutmuşuq. Eyni zamanda keyfiyyətli test yazan ekspertlərə müəyyən güzəştlərin edilməsi, bal-reyting sistemində onların ballarının artırılması, bir sözlə, digər müəllimlərdən fərqləndirilməsi prioritet məsələlərdəndir. Testlərin imtahana qədərki və imtahandan sonrakı dövrdə gizli qalması, yeni məxfiliyin qorunması üçün də işlər aparırıq.

- Bu qüsurların aşkarlananda tələbələrə apellyasiya şikayəti etməsi üçün onlara 3 gün vaxt verilir. Tələbələr bir fəndən 3 suala qədər apellyasiya şikayəti vermək hüququna malikdir. Təbii ki, bu da məcburiyyətdən irəli gələn bir addımdır. Əvvəlki qaydaya görə, tələbələrə istənilən zaman və istənilən sayda sual üçün apellyasiya şikayəti etmək hüququ verildi. Bu isə müəyyən qarışıqlığın yaranmasına səbəb olurdu və texniki cəhətdən

kayətlərə baxılmasını çətinləşdirirdi. Hazırda isə ümumən bir qüsurlu test aşkar edilərsə və bu testin qüsurlu olmasının səbəbi kafedradan qaynaqlanarsa, nəticə tələbələrə xeyrinə həll olunur və həmin testə görə verilən bal avtomatik olaraq bu suala cavab verən bütün tələbələrə xeyrinə artırılır. Əgər şikayət əsassızdırsa, təbii ki, tələbə əlavə bal ala bilmir. Amma test nə qədər ideal yazılrsa da, hər il keyfiyyət baxımından yeniləmək lazım

baycan Tibb Universitetinin respublikamızda lider təhsil müəssisələrindən biri olması sevindirici haldır. Bu həm də üzərimizə böyük məsuliyyət qoyur. Çünki xarici tələbələrə işləmək, tədrisi ingilis dilində aparmaq və onlara Azərbaycan bölməsi ilə eyni səviyyədə informasiya, bilik verməyin özü xüsusi bacarıq tələb edir. Bunun üçün müəllimin tədris etdiyi fənni mükəmməl bilməsi ilə yanaşı, xarici dil bacarığı və pedaqoji göstəriciləri yüksək səviyyədə olmalıdır. Bu istiqamətdə əvvəlki illərlə müqayisədə xeyli dəyişikliklər var. Müəllimlərin mütəmadi olaraq universitetin hesabına təkmilləşdirilmə kurslarında iştirak etməsi, öz dil bacarıqlarını artırması, eləcə də Elmi Şurasının qərarı ilə onların məşğələlərinin digər müəllimlərdən bəlli məbləğdə fərqləndirilməsi stimullaşdırıcı faktorlardır. Yeni müəllim bir tərəfdən universitetin hesabına dil bacarığını təkmilləşdirir, digər tərəfdən də ingilis dilində dərslərini tədris etməyə başlayır. Amma onlara qarşı olan tələblər də yüksəkdir. Xarici dillərdə kifayət qədər mənbələrin olması müsbət haldır. Ümumiyyətlə, tələbələr üçün Azərbaycan, rus və ingilis dilində hazırlanan dərslərlərin, dərslərinin eyni məzmununda olması prioritetdir. Yeni dərslər Azərbaycan dilində yazılıbsa, mütləq rus və ingilis dilinə tərcümə edilməlidir. Əgər Azərbaycan dilində bu dərslər yoxdursa, orijinalı ingilis dilindədirsə, Azərbaycan dilinə və rus dilinə, rus dilindədirsə, Azərbaycan və ingilis dillərinə tərcümə edilir. Dərslərin sillabusa uyğun şəkildə keçilməsi də əsas şərtədir. Bölməsindən asılı olmayaraq, eyni fakültənin qrupları arasında heç bir fərq olmamalıdır.

- Bildiyimiz kimi, universitetimizdə tədris və elmi yönümlü departamentlərin fəaliyyət göstərir. Təhsili daha da optimallaşdırmaq üçün gələcəkdə yeni struktur dəyişiklikləri nəzərdə tutulurmu?

-- Bu sualınıza tədrisin ümumi vəziyyətindən danışarkən qismən cavab verdim. Onu da əlavə edim ki, Tədris Metodik Şurasının yaranmasının özü bir yenilikdir. Yeri gəlmişkən, dediyimiz tədris proqramlarına, dərsləklərə də bu şurada baxılacaq. Hansı halda dərsləklərin yazılmasına və yaxud tərcüməsinə üstünlük verilməsinin vacibliyi nəzərdən keçiriləcək. Biz öz işimizi Elmi Departamentlə paralel aparırıq. Universitet elə bir orqanizmdir ki, bütün strukturları bir-biri ilə vəhdətdə işləməlidir. Yalnız vəhdət şəklində işləyəndə uğurlu nəticələr əldə etmək mümkündür.

Tədris Cərrahiyyə Klinikasında Türkiyə nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib

Universitetimizin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında Türkiyənin Kuru Xəstəxanasının nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib.

Tanişlıq xarakterli görüşdə tərəflər arasında əməkdaşlıq perspektivləri, mübadilə proqramlarının tətbiqi, birgə layihələrin icrasının mümkünlüyü və digər məsələlərə bağlı müzakirələr aparılıb.

ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Orxan İsayev universitetin tarixi, mövcud tədris proqramları, nəzdində olan klinikaların fəaliyyət istiqaməti haqqında qonaqlara məlumat verib. ATU-nun ölkəmizdə ilk dəfə olaraq üç ixtisasını beynəlxalq akkreditasiyadan keçir-

diyi də qeyd edilib. Hazırda universitetimizin dünyanın 50 ölkəsindən 3 minə yaxın tələbəsinin olduğunu bildirən O.İsayev bu göstərişə görə Tibb Universitetinin Azərbaycan lider mövqeyi tutduğunu vurğulayıb. O, təhsilin keyfiyyətinin artırılması və universitetlər arasında əlaqələrin gücləndirilməsi məqsədilə ATU-nun beynəlxalq münasibətlərinin genişləndirilməsi istiqamətində daim iş aparıldığını bildirib.

Mərkəzi Ankarada yerləşən Kuru Xəstəxanasının Qadın xəstəlikləri və doğum bölməsinin rəhbəri, professor Aydan Biri təmsil etdiyi qurumun yaradılma tarixi və əldə olunan nailiyyətlər haqqında danışdı. Beyin və sinir cərrahiyyəsi üzmanı, professor Gülşah Badəmçi bu xəstəxananın tibbi xidmətlər göstərməsi ilə yanaşı, həm də akademik tədrisdə maraqlı olduğunu bildirib. Qeyd olunub ki, Kuru Xəstəxanası beynəlxalq standartlara uyğun akademik akkreditasiyadan keçib. Beynəlxalq departamentləri də fəaliyyət göstərən xəstəxanalarda hər il 230 min müayinə, 1000-dən çox əməliyyat aparılır.

ATU-nun Elmi işlər üzrə prorektoru Mələhət Sultan, universitet nəzdindəki klinikaların direktor və baş həkimlərinin iştirak etdiyi görüşdə iki elm ocağı arasında tələbə və həkimlərin mübadiləsi, birgə cərrahiyyə əməliyyatlarının icrası ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

gəlir. Məhz bu nöqtəyi-nəzərdən gələcəkdə testlərin xüsusi mərkəzlərdə, bunkerlərdə hazırlanmasını nəzərdə tutmuşuq. Eyni zamanda keyfiyyətli test yazan ekspertlərə münasibətdə müəyyən həvəsləndirici tədbirlərin görülməsi, bal-reyting sistemində onlara əlavə balların verilməsi, bir sözlə, digər müəllimlərdən fərqləndirilməsi də prioritet məsələlərdəndir. Testlərin imtahana qədərki və imtahandan sonrakı dövrdə gizli qalması, yeni məxfiliyin qorunması üçün də işlər aparırıq. Bu məsələdə vacib məqamlardan biri də müxtəlif mənbələrə istinadlardır. Rektor, professor Gəray Gəraybəyli Elmi Şuradakı çıxışında da vurğulayıb ki, hər hansı bir tələbə kafedranın verdiyi test sualına cavabı eyni kafedrada olan bir müəllifin kitabında bir cür, başqa müəllifin kitabında tamamilə başqa cürdürsə, birmənalı olaraq həmin test qüsurlu sayılır. Çünki tələbələr hansısa müəllifin kitabını əsas mənbə olaraq götürmək kimi bir məcburiyyəti yoxdur. Amma tələbələrə mənbəni haradan götürməsi də önəm daşıyır. Məsələn, elmi dərslikdə yox, hansısa nüfuzlu olmayan bir jurnaldə dərc olunan məqalə şəxsi fikir olub, etibarlı mənbə sayılmır. Araşdırma zamanı apellyasiya komissiyasında olan insanların fikirləri də çox önəmlidir. İlk növbədə mənbəni araşdırmaq lazımdır. O zaman ki, tələbə haqlıdır, nəticə yüz faiz onun xeyrinə həll olunur.

- Məlumdur ki, universitetimizdə təhsil almaq üçün müraciət edən xarici tələbələr sayı ildən-ildə artır. Onlarla tədris işi necə tənzimlənir?

- Xarici tələbələr sayına görə Azər-

Yanvarın 17-də AMEA Rəyasət Heyətinin Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin 2024-cü il üzrə illik hesabatına həsr olunmuş iclası keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Rəyasət Heyətinin üzvləri, müvafiq elmi müəssisələrin, ali təhsil ocaqlarının nümayəndələri və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

İclasdan öncə bu bölmənin əhatə etdiyi institutlarda, həmçinin ali təhsil və tibb müəssisələrində 2024-cü ildə əldə olunan mühüm elmi nəticələri əks etdirən sərgiyə baxış keçirilib.

ATU-nun elmi nailiyyətləri AMEA-da nümayiş olunub

"Onkoloji ginekologiya" adlı monoqrafiya ilin ən əhəmiyyətli və faydalı elmi əsərlərindən biri kimi qiymətləndirilib

Azərbaycan Tibb Universiteti sərgidə aşağıdakı elmi nailiyyətlərini nümayiş etdirib: 1. Avrasiya patenti № 046579 (İcraçılar: A.F.Hümmətov, D.B.Tağıyev, E.Z.Balayeva); 2. Avrasiya patenti № 048306 (İcraçılar: A.Hümmətov, E.Qasimov, N.Bayramov); 3. Avrasiya patenti № 046345 (İcraçılar: Y.İ.Bayramov); 4. Avrasiya patenti № 047471 (İcraçılar: C.Hüseynova, M.Vəliyeva, S.Əlizadə, S.Hüseynova); 5. Avrasiya

Akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın vitse-prezidenti, Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin Elmi şurasının sədri, akademik İradə Hüseynova, ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov, Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin şöbə müdiri Mübariz Hacıbəyov və digər şəxslər ATU-nun elmi nailiyyətləri nümayiş olunan stendlə yaxından tanış olublar.

İllik hesabat tədbirində "Onkoloji ginekologiya" adlı monoqrafiya təqdim olunub. Monoqrafiyanın müəllifləri akademik, SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı, ATU-nun Onkoloji Klinikasının direktoru Əhliman Əmiraslanov, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, tibb elmləri doktoru, ATU-nun Onkoloji Klinikasının direktoru müavini, professor Abu-

miologiyası, etiologiya və patogenezi, yayılma və metastaz verməsi, klinikası, diaqnostika və müalicə məsələləri geniş izah olunub. Həmçinin klinik anatomiya, cərrahi texnikalar, sitoreduktiv prosedurlar və hipertermik intraperitoneal kimyəvi terapiya haqqında ətraflı məlumat verilib və müasir klinik onkoginekologiyanın digər aktual məsələləri işıqlandırılıb. Kitab çoxsaylı şəkil, cədvəl və qrafiklərlə illüstrasiya edilib, elmin son nailiyyətlərini özündə əks etdirir.

Monoqrafiyadan onkoloqlar, onkoginekoloji xəstəliklərin diaqnostikası və müalicəsi ilə məşğul olan mütəxəssislər, bu ixtisas üzrə doktorantura və rezidentura təhsili alan, təbabətin müxtəlif sahələrində çalışan və gündəlik fəaliyyətlərində onkoginekoloji xəstəliklərlə rastlaşan həkimlər istifadə edə bilər.

Akademik İradə Hüseynova çıxışında bildirib ki, tibb yönümlü elmi tədqiqat və təhsil müəssisələri tərəfindən hesabat dövründə 3660 elmi əsər, o cümlədən 81 kitab (5-i xaricdə), 20 monoqrafiya (1-i xaricdə), 1631 məqalə (703-ü xaricdə, onlardan 317-si Web of Science və Scopus bazalarından olan jurnalarda), 1928 tezis (675-i xaricdə) nəşr olunub, elmi əsərlərə 667 istinad qeydə alınıb.

Jurnalistlər ödənişsiz göz əməliyyatı olunub

Bu günlərdə "Modern" Media Qrup ilə Azərbaycan Tibb Universitetinin ortaq sosial layihəsi çərçivəsində bir qrup jurnalist üçün ödənişsiz göz əməliyyatı təşkil olunub.

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Oftalmologiya şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Qurban İsmayilov və "Modern" Media Qrupun rəhbəri Elşad Eyvazlının təşəbbüsü ilə start verilən layihə çərçivəsində media nümayəndələri eksimer lazer əməliyyatından keçiblər. Əməliyyat nəticəsində jurnalist-pasiyentlərin görmə zəifliyi problemi aradan qaldırılıb. Zəiflik dərəcəsi -5 və -6 ilə müşahidə olunan gözlər cəmi bir neçə dəqiqəlik əməliyyat sonrasında öz sağlamlığına qovuşub.

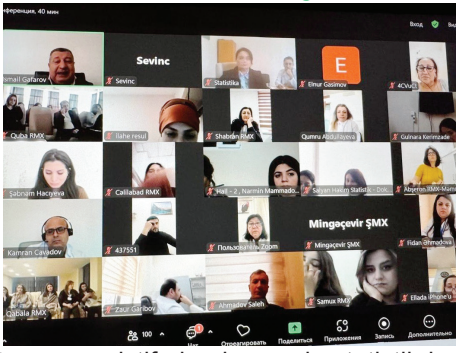
Təşkilatçıların məlumatına görə, bu sosial layihə çərçivəsində media nümayəndələri üçün göz əməliyyatı davamlı olacaq. Ona görə də göz əməliyyatına ehtiyac duyan KİV nümayəndələri "Modern" Media Qrupa müraciət edə bilirlər.

Qeyd edək ki, tanınmış oftalmoloq Qurban İsmayilov mütəmadi olaraq ödənişsiz aksiyalar həyata keçirir. Bu sırada şəhid ailə üzvləri, qazilər və müharibə veteranları xüsusi yer tutur.

Tibbi statistikağa həsr olunmuş vebinar keçirilib

ATU Elmi Tədqiqatların İdarə Olunması Departamentinin təşəbbüsü ilə Tibbi və bioloji fizika kafedrasının müdiri, dosent İsmayil Qafarov tərəfindən tibbi statistikağa həsr olunmuş vebinar keçirilib.

Bakı şəhəri və Azərbaycanın bölgələrindən, eləcə də Almaniyanın Heidelberg şəhərindən vebinarə qoşulanların ümumi sayı 100 nəfər olub. Vebinar zamanı elmi tədqiqatların nəticələrinin müasir texnologiya metodlarından

istifadə olunmaqla statistik işlənmələri izah edilib. Həmçinin tibbi statistikanın əhəmiyyəti haqqında geniş məlumat verilən vebinarın sonunda iştirakçıların sualları məruzəçi tərəfindən cavablandırılıb.

Əməkdaşımızın ixtirası barədə məqalə pul mükafatına layiq görülüb

Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının dosenti Fərman Həsənov yeni ixtira üzərində işləyir

Azərbaycanlı alimlərin hazırladığı məqalə Amerikada nəşr edilən beynəlxalq reytingli "Craniofacial" jurnalında işıq üzü görüb. "A new Approach in management of orbital adherence syndrome" (Orbital yapışma sindromunun idarə edilməsində yeni yanaşma) sərlovhəsi ilə nəşr olunan məqalənin müəllifləri Azərbaycan Tibb Universitetinin Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının əməkdaşları - dosent Fərman Həsənov, assistent Məhəmməd Davudov, rezident Sürəyya İsgəndərova'dır.

Məqalədə qaldırılan məsələ aktuallığı ilə diqqət çəkib, Səhiyyə Nazirliyi və Azərbaycan Tibb Universitetinin rəhbərliyi tərəfindən ixtira və yenilik baxımından yüksək qiymətləndirilərək, müəlliflər pul mükafatına layiq görülüb.

İxtira və yeniliyin nədən ibarət olduğunu öyrənmək məqsədilə məqalənin həmmüəllifi, ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fərman Həsənovla əlaqə saxladıq. F.Həsənov öncə onu bildirdi ki, ATU əməkdaşlarının hazırladığı məqalənin beynəlxalq səviyyəli, yüksək reytingli jurnallarda dərc edilməsi universitetimizin reytinginin artmasına müsbət təsir göstərir: "Buna nail olmaq üçün biz alimlər də öz üzərimizdə çalışmalı, araşdırmalarımızı davam etdirməli, məqalələr yazmalı, beynəlxalq səviyyəli jurnallarda çap etdirməliyik".

Müsahibimiz diqqətə çatdırdı ki, sözügedən ixtira və yenilik almacaq və göz yuvasının alt divarının sınıqlarında tətbiq olunan titan lövhə ilə bağlıdır. Belə ki, almacaq və gözaltı sümükde sınıqlar baş verəndə xəstədə diplopiya, yeni ikigörmə yaranır, gözdə çəpləşmə olur. Bunun qarşısını almaq üçün xəstə osteosintez əməliyyatına götürülməli, sınıq sümüklər bir-birinə tikilməlidir: "Qeyd edim ki, əməliyyat zamanı illərdir titan torlu lövhədən istifadə olunub. Belə bir əməliyyatı 14 yaşlı xəstə üzərində mən də apardım, həmişə olduğum kimi, titan torlu lövhədən istifadə etdim. Əməliyyat normal keçdi, amma 14 gündən sonra xəstədə yenidən ikigörmə müşahidə olunmağa başladı. Valideynləri narahat oldular ki, bəlkə əməliyyatı düzgün etməmişəm. Daha bir dəqiqələşdirmə üçün xəstəni kompüter tomoqrafiya müayinəsinə göndərdim. Məlum oldu

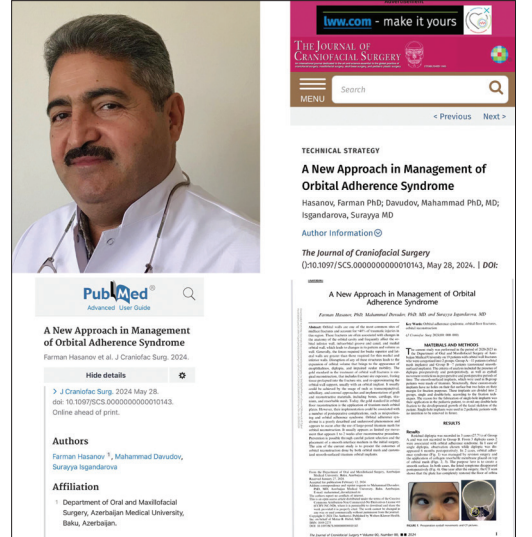
ki, lövhə necə lazımdır, o cür də qoyulub. Fikirləşdim ki, əgər əməliyyat ideal olunubsa, onda bu ikigörmənin səbəbi nədir? Birdən ağıma gəldi ki, axı qoyduğumuz titan lövhə torludur, yeni deşiklikdir. Gözün alt düz əzələsi və ətrafındakı piy toxuma 14 gün ərzində titan torun içərisinə sirayət edib, gözdə çəpləşmə yaranıb. Bu səbəbdən gözün alması hərəkət edə bilmir, əsasən də yuxarı qalxmır. Təkrar əməliyyat etməli oldum, amma lövhəni çıxarmadan üzərinə dental implantologiyada sümük arqumensiyasında istifadə olunan kollagen membran (sorulan membran) qoydum. Bununla da xəstənin tam sağlması nəticəsini əldə edə bildim".

F.Həsənov bu hadisədən sonra fikirləşib ki, əgər torlu lövhələr görmədə problem yaradırsa, onda onu hamar lövhələrlə əvəz etmək lazımdır ki, piy toxuması və əzələlər hamar lövhənin üzərində yaxşı sürüşə bilsin, yapışmasın: "Əvvəl istədim lövhəni qızıldan düzəldim. Sonra gördüm ki, qızıl istifadəsi ekonomik olmur. Ona görə də öz laboratoriyamda titan lövhənin kompüter tomoqrafiyası əsasında sterolitotoqrafik modelini yaratdım. Onu elə hazırladım ki, qayçı ilə kəsmək, sınıq yerinin ölçüsünə uyğunlaşdırmaq

mümkün olsun. Bundan sonra mən və kafedramızın əməkdaşları əməliyyatlarda torlu lövhələrdən deyil, hazırladığım titan lövhələrdən istifadə etməyə başladım. Nəticəsini də gördük. Məsələn, hazırladığım titan lövhə bir xəstədə 5 ildir ki, sınıq yerində qalmaqda davam edir və o indiyədək heç bir problemə üzəlməyib.

Uşaqlarda böyümə olduğu üçün əvvəllər torlu lövhənin yenidən əməliyyatla çıxarılması tələb olunurdu. Hazırladığımız lövhə sayəsində uşaqların yenidən əməliyyata götürülməsinə ehtiyac qalmadı".

Xatırladaq ki, ötən il mayın 1-5-də Ağız və üz-çənə kafedrasının müdiri, professor Çingiz Rəhimovla Fərman Həsənov Maldiv Respublikasında beynəlxalq konfransda spiker qismində iştirak ediblər. Ç.Rəhimovun təşəbbüsü ilə F.Həsənov bu yenilik barədə konfransda çıxış edib. Onun çıxışı iştirakçıların böyük marağına səbəb olub. Sonra kafedranın yuxarıda adlarını çəkdiyimiz əməkdaşları bu barədə məqalə hazırlayaq, "Craniofacial" jurnalına göndəriblər: "Bu, beynəlxalq səviyyəli bir jurnaldır. Məqalənin çap

olunması üçün fəaliyyətə başladıq. Çoxlu sual-cavablar oldu, yoxlamalar aparıldı. Ekspertlərdən xüsusi resenziyalar alındı və nəhayət, məqaləmiz adicəkilən jurnaldə dərc olundu.

Çox sevindiricidir ki, Q2 dərəcəsinə layiq görülən məqaləmizə görə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən 3 min manat mükafat təyin olundu. Universitet rəhbərliyi tərəfindən də bu işimiz bir yenilik, ixtira kimi qəbul edilərək dəyərləndirildi və mükafatlandırıldı. Buna görə öz minnətdarlığımı bildirirəm".

Qeyd edək ki, mütəxəssis hazırda implantologiya sahəsində sinusliftinqlə bağlı yeni bir ixtira üzərində işləyir və bu barədə məqalə yazmağa hazırlaşır. Əgər ixtirani patentləşdirərək seriyalı buraxılışını həyata keçirmək mümkün olsa, bu, universitetimiz və ölkəmiz üçün önəmli elmi nailiyyət olacaq.

Rezidentlər üçün ənənəvi seminarlar davam edir

Aktual mövzuda çıxış müzakirələrə səbəb olub

Tibbi mikrobiologiya və immunologiya kafedrasında rezidentlər üçün növbəti seminar təşkil olunub.

Seminarı giriş sözü ilə açan kafedranın müdiri, professor Həqiqət Qədirova bu cür seminarların hər həftə təşkil edildiyini və hər dəfə həkim-rezidentlərin kafedranın mövzu planına uyğun olaraq onlara təyin olunmuş müxtəlif aktual mövzularda təqdimatlar etdiklərini, öz şəxsi təcrübələrinin nəticələrinə dair məlumatları bölüşdüklerini bildirdi. O hazırkı seminarın da çox aktual bir mövzuya həsr edildiyini, müxtəlif mikroqanizmlərin (bakteriya, spiroxet, göbək, virus və s.) sidik-cinsiyyət sistemində çoxsaylı xəstəliklər törətdiyini və bu xəstəliklərin mikrobioloji diaqnostikasında müasir müayinə metodlarından istifadənin önəmini vurğulayıb.

Tədbirdə iştirak edən Rezidentura və magistratura şöbəsinin müdir müavini, assistent Namiq Xəlilov da öz növbəsində bu seminarların nəinki klinik-laborator mütəxəssislərin, eləcə də klinisistlərin marağına səbəb olduğunu, onların vaxtaşırı bir araya gələrək tibbin əsas problemlərini müzakirə etmələrini müsbət hal kimi qiymətləndirib.

Kafedranın baş müəllimi və rezidentlərlə iş üzrə kurator, t.ü.f.d. Yavər Hacısoy seminarın mövzusu və məruzəçi haqda məlumat verib. Bildirilib ki, kafedranın II kurs rezidenti Səbinə Əzimova "Sidik-cinsiyyət sistemi nümunələrində törədicilər" mövzusunda çıxış edəcək, elmi rəhbəri isə kafedranın professoru Emma Ağayevadır.

Sonra sidik-cinsiyyət sistemi xəstəlikləri və onların diaqnostikasında müasir yanaşmalar haqqında ətraflı danışan S.Əzimova, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) bu istiqamətdə son statistikasını nəzərə çatdırıb, eləcə də respublikamızda bu problemə rastgəlmə tezliyi haqqında əhatəli məlumat verib. O öz çıxışında şəxsi tədqiqatlarının nəticələrini də iştirakçılarla bölüşərək, Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Klinik-diaqnostik laboratoriyasında rast gəlinən sidik-cinsiyyət yolları törədicilərinin statistikasını təqdim edib və ona ünvanlanan sualları cavablandırılıb.

Sonda mövzu ətrafında mütəxəssislərin və həkim-rezidentlərin iştirakı ilə geniş müzakirə və fikir mübadiləsi aparılıb. Professorlar Həqiqət Qədirova, Gülnar Seyidova, dosentlər Vidadi Nərimanov, Ramin Bayramlı rezident Səbinə Əzimovaya gələcək məruzələrinin daha da mükəmməl olması üçün tövsiyələrini verib, ümumilikdə çıxışı müsbət qiymətləndiriblər.

Seminarla kafedranın professor-müəllim heyəti, həmçinin I və II kurs rezident və magistrantları, eləcə də TCK-nın Klinik-diaqnostik laboratoriya şöbəsinin müdiri Leyla Həşimova, Yoluxucu xəstəliklər kafedrası və TCK-nın rezidentləri iştirak ediblər.

Patoloji diş sürtünmələri nədən yaranır?

Yanvarın 17-də Ortopedik stomatologiya kafedrasında keçirilmiş seminarla çıxış edən Rezidentura və magistratura şöbəsinin müdiri, dosent İlham Mustafayeva bütün dünyada olduğu kimi, ölkəmizdə də səhiyyənin davamlı olaraq inkişaf etdiyini vurğulayıb.

İ.Mustafayeva diqqətə çatdırıb ki, rezidentlər universitetdə onlar üçün yaradılan hərtərəfli şəraitdən maksimum dərəcədə yararlanmalı, yalnız seminarlar, konfranslarla kifayətlənməmə-

li, öz tədqiqat işlərinin nəticələrini elmi məqalə şəklində çap etdirməyə də çalışmalıdırlar. O əlavə edib ki, gələcəkdə daha böyük uğurlara imza atmaq istiqamətində yeni-yeni layihələrin işlənilməsi üçün şöbə tərəfindən bir sıra mühüm işlər görülməkdədir. Şöbə müdiri bu cür tədbirlərin təşkilindən və aparılmasından məmnun qaldığını bildirdi.

Bundan sonra Ortopedik stomatologiya kafedrasının dosenti Hanifə Musayeva "Patoloji diş sürtünmələri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Bildirib ki, dişlərin sürtünməyə məruz qalması bütün ömür boyu davam edir, onun intensivliyi qidalardan xarakterindən və digər amillərdən asılıdır. Sürtünmə normal və patoloji baş verə bilər: "Normal, yeni fizioloji sürtünmə çeynəmə zamanı dişlər bir-birinə kontakt edərkən baş verir və çox az nəzərə çarpır. Patoloji sürtünmədə isə bir qrup, yaxud bütün dişlərdə minanın həttə dentinin sürətlə kəsilməsi (yonulmuş) kimi qüsurlar yaranır. Ağızda dişlərin sayı azaldıqda digər dişlərə artıq çeynəmə yükünün düşməsi, protezləşmənin yanlış aparılması, daim birtərəfli çeynəməyə adət etmək, yatarkən dişləri bir-birinə bərk qıcamaq və digər amillər səbəbindən patoloji sürtünmə baş verir. Bu zaman ön dişlərin çöl səthində dibi hamar çökəklik formasında mina və denti əhatə edən qüsurlar yaranır. Bu daha çox artıq eroziyaya məruz qalmış üst dişlərdə müşahidə olunur. Mütəxəssislər bunun səbəbini turş mühitə malik şirələr, sitrus meyvələrindən çox istifadə, bəzi dərman preparatlarının uzun müddətli qəbulu və s. kimi amillərlə də əlaqələndirirlər".

Həkim çıxışında bildirib ki, erkən patoloji sürtünmə ciddi sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər. Dişlərdə həssaslıq və ya başqa bir narahatlıq müşahidə olunursa, profilaktik müayinə üçün diş həkiminə müraciət etmək lazımdır.

Almaniyada çalışan həkimin müəhazirəsi böyük maraqla qarşılanıb

Tədris Stomatoloji Klinika və Rezidentura və magistratura şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə rezidentlər üçün "Endodontiyada müasir protokollar" mövzusunda növbəti seminar keçirilib.

Şöbə müdirinin müavini, assistent Namiq Xəlilov qeyd edib ki, klinikanın nəzdində fəaliyyət göstərən Ortopedik, Terapevtik, Uşaq stomatologiyası və Ortodontiya kafedraları xəstələrə yüksək səviyyəli xidmət göstərməklə yanaşı, həm də universitetdə yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması işini həyata keçirir.

Terapevtik stomatologiya kafedrasının müdiri, dosent Vaqif Həsənov bütün stomatoloji ixtisaslardan olan rezidentlərin seminarla iştirak etməsindən məmnunluq duyduğunu, bu yaxınlarda keçirilmiş ilk seminara böyük maraq göstərilməsinin nəticəsi olaraq ikinci seminarın təşkilinə zərurət yarandığını vurğulayıb. V.Həsənov seminarın moderatorluq edən mütəxəssis haqda da məlumat verərək bildirib ki, ATU-nun yetirməsi olan dr. Məhəmməd Məmmədli daha sonra Almaniyanın Ludviq Maximilian München Universitetində rezidentura təhsili alıb: "O, endodontiya ixtisası üzrə Almaniya təhsil almış ilk və hələlik yeganə uzman doktordur. 12 il Avropada məşhur "Dental Team Dr. Hajto" klinikasının Endodontiya şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışıb. Hal-hazırda Almaniya vətəndaşı olsa da, Azərbaycanda da paralel fəaliyyəti var və bizim təhsilə də öz töhfəsini verməkdədir. Dr. M.Məmmədli endodontiyada ən son protokolların müəhazirəçisi və praktik tətbiqçisidir. Onun bizim universitetdə sayca 2-ci seminarının da böyük maraqa səbəb olacağına inanıram".

Bundan sonra M.Məmmədli "Endodontiyada müasir protokollar" mövzusu üzrə seminarın materiallarını ardıcılıqla təqdim edib. 4 saata yaxın davam edən tədbir geniş diskussiya şəraitində keçib.

Rezidentlər infektologiyanın aktual problemlərinə toxunublar

Yoluxucu xəstəliklər kafedrasında "İnfektologiyanın aktual problemləri" mövzusunda seminar keçirilib.

Tibbi mikrobiologiya və immunologiya kafedrası, Tədris Cərrahiyyə və Tədris Terapevtik klinikalarının rezidentlərinin qatıl-

dığı seminarla rezidentlərdən Nərinə Qurbanova "İnfeksiyon xəstəliklərin laborator müayinə üsulları", Mətanət Məmmədova "Xroniki aktiv B virus hepatiti", Pərvanə Novruzova "Koksaki virus infeksiyası", Rəyale Zamanzadə "Brusellyoz mənşəli spondilodiskit" və Nəzrin Ömrəli "Bakterial meningit" mövzularında

məruzələrlə çıxış ediblər. Onlar rotasiya keçdikləri bazalarda xəstələr üzərində apardıqları müşahidələrin nəticələri haqqında ətraflı məlumat verib, müalicədən əvvəlki və sonrakı laborator müayinə nəticələrini, müşahidə etdikləri xəstələrə aid şəkilləri seminar iştirakçılarında nümayiş etdiriblər.

Çıxışlar ətrafında geniş müzakirələr aparılıb. Kafedra müdiri, dosent Cəlal İsayev müasir dövrdə yayılan yoluxucu xəstəliklərin aktuallığı, müasir diaqnoz, müalicə və profilaktika prinsipləri barədə tövsiyə xarakterli fikirlərini diqqətə çatdırıb.

Kafedranın dosentləri Vüqar Cavadzadə, Reyhan Bəylərova, Ələsgər Vəliyev, Elza Orucova, Mirzamin Muxtarov, Gülnarə İbrahimova, Sulduz Əhmədova və assistent Mələhət Bağirova müzakirələr zamanı diqqəti daha çox yoluxucu xəstəliklərin müalicə protokollarına yönəldiblər və bu haqda rezidentlərə öz məsləhətlərini veriblər.

Xatırladaq ki, hal-hazırda Yoluxucu xəstəliklər kafedrasında 52 rezident təhsil alır.

Həkim-rezident şiş xəstəliklərindən danışılıb

Yanvarın 24-də Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Klinik-diaqnostik laboratoriyası və Rezidentura və magistratura şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Şiş xəstəliklərinin erkən diaqnostikasında onkomarkerlərin rolu" mövzusunda seminar baş tutub.

Seminarla bildirilib ki, xərçəng xəstəliyi dünyada ürək-damar xəstəliklərindən sonra ən çox ölüme səbəb olan ikinci xəstəlikdir. İstər genetik, istərsə də digər faktorların təsirinə yaranan bu xəstəliyin erkən diaqnostikası çox önəmlidir.

Klinik-diaqnostik laboratoriya şöbəsinin müdiri Leyla Həşimova seminarın mövzusu məhz bu amilləri nəzərə alaraq seçdiklərini, Bəsti Məmmədovanın elmi rəhbərliyi ilə II kurs rezidenti Lətif Lətiflinin maraqlı bir təqdimat hazırladığını bildirdi.

Həkim-rezident L.Lətifli öz məruzəsində şiş xəstəliklərinin bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da günü-gündən artdığını, bu xəstəliklərin vaxtında aşkarlanmasında onkomarkerlərin təyininin böyük rolu olduğunu diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, onkomarkerlər şiş hüceyrələri tərəfindən sintez olunan maddələrdir. Bu maddələri qanda, sidikdə, nəcisdə, şiş toxumasında təyin etmək mümkündür. Onkomarkerlərin təbiəti haqqında məlumat verən məruzəçi bu maddələrin heç birinin təkbaşına diaqnoz qoymadığını, həkimlər üçün klinik bir rəhbər olduğunu söyləyib. Həmçinin spesifik olaraq AFP; CA-125; CA 19-9; CA 15-3; CEA və PSA kimi geniş istifadə olunan onkomarkerlərin şiş və şiş olmayan durumlarda yüksəlməsi barədə məlumat verib. O öz təcrübələri üzrə onkomarkerlərin testləri barədə statistik nəticələri də paylaşıb.

Bundan sonra mövzu ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılıb, şiş xəstəliklərinin diaqnostikası və müalicəsinə dair suallar cavablandırılıb.

Seminarla klinik diaqnostik laboratoriyasının həkimləri, ATU-nun I və II kurs rezidentləri, Rezidentura və magistratura şöbəsinin müdir müavini, dosent Ləman Əlizadə iştirak ediblər.

Pedaqoji ustalığının kamillik, ömrünün müdriklik çağını yaşayan alim

Görkəmli alim, ATU-nun Epidemiologiya və biostatistika kafedrasının müdiri, Əməkdar elm xadimi, Əməkdar müəllim, tibb elmləri doktoru, professor İbadulla Əliağa oğlu Ağayevin anadan olmasının 75, elmi-pedaqoji fəaliyyətinin 50 ili tamam olub.

İ. Ağayev 1950-ci il yanvarın 17-də Sabirabad rayonunun Muğan Gəncəli kəndində doğulub. O, kənd orta məktəbində təhsilini başa vuraraq 1967-ci ildə N. Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun (indiki ATU) müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub və 1973-cü ildə oranı bitirib. 1973-74-cü illərdə E. Əfəndiyev adına 2 sayılı Bakı şəhər klinik xəstəxanasında cərrahiyyə ixtisası üzrə internatura keçib. 1974-76-cı illərdə Bakı şəhər Mərkəzi təcili tibbi yardım stansiyasında həkim işləyib. 1976-cı ildə Tibb İnsti-

tutunun Epidemiologiya kafedrasına müsabiqə yolu ilə assistent vəzifəsinə seçilən İ. Ağayev burada böyük yarıdıcılıq yolu keçərək, kafedranın müdiri vəzifəsində yüksəlib.

1979-cu ildə unudulmaz müəllimi, professor Tağı Tağızadənin rəhbərliyi altında namizədlik, 1991-ci ildə isə onun elmi məsləhətçiliyi ilə doktorluq dissertasiyası müdafiə edən İ. Ağayevin elmi fəaliyyətinin əhatə dairəsi də çox genişdir. Əsərləri leptospiroz problemi ilə yanaşı, bir sıra infeksiyon və parazitər xəstəliklərin epidemiologiyası və profilaktikasına həsr

olunub. Elmi fəaliyyətinin digər bir istiqaməti isə yoluxucu xəstəliklərin klinik epidemiologiyasının öyrənilməsinə yönəlib.

Professor İ. Ağayevin peşəkar fəaliyyətinin mühüm hissəsini tədris-metodik iş təşkil edir. Assistent vəzifəsi ilə pedaqoji fəaliyyətə başlayan İbadulla müəllim 1982-92-ci illərdə kafedranın dosenti vəzifəsində çalışıb, 1992-ci ildən isə həmin kafedraya rəhbərlik edir. Onun rəhbərliyi altında 40 nəfər namizədlik, 2 nəfər isə doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. 270 elmi əsərin, o cümlədən 5 dərsləyin, 15 tədris vəsaitinin, 10 metodik göstərişin müəllifidir.

1992-ci ildən 2020-ci ilə qədər Səhiyyə Nazirliyinin baş epidemioloqu olub. Eyni zamanda ATU-nun gigiyenik fənlər üzrə metodik və epidemiologiya,

mikrobiologiya və yoluxucu xəstəliklər üzrə problem komissiyalarının sədridir. 1999-cu ildə Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının, 2001-ci ildə isə Beynəlxalq Ekoenerji Akademiyasının üzvü seçilib.

Professor İ. Ağayevin elmi və pedaqoji fəaliyyəti həmişə yüksək qiymətləndirilib, müxtəlif illərdə ən nüfuzlu təltiflərə layiq görülüb.

Ölkəmiz üçün yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasında xüsusi xidmətləri olan İbadulla müəllim zəngin dünyagörüşü, insanı dinləmək mədəniyyəti və natiqlik qabiliyyəti kimi xüsusiyyətləri sayəsində ilk andanca auditoriyanı ələ almaq bacarığına malikdir. Dünya ədəbiyyatına dərin bələd olan İ. Ağayev həm də poeziya vurğundur. O, mütəxəssis səviyyəsində bildiyi Ana dilimizi, ədəbiyyatımızı və

tariximizi böyük məhəbbətlə sevir və tələbələrinə sevdinir.

Sadə və təvazökar insan, yaxşı dost və məsləhətçi, nümunəvi ailə başçısı, elmi fəaliyyətinin məhsuldar, pedaqoji ustalığının kamillik, ömrünün müdriklik çağını yaşayan İbadulla müəllimi 75 illik yubileyi münasibətlə təbrik edir, ona sağlam uzun ömür arzulanır!

ATU-nun rəhbərliyi və Epidemiologiya və biostatistika kafedrasının kollektivi

Anatomiya fundamental və ilk dəqiq təbabət elmi olub, öz terminologiyası ilə bütün tibb sahələrinin inkişafında əlahiddə rol oynayır. Anatomik terminologiya başlanğıcını antik dövrdən - 2500 ildən daha əvvəldən götürür. Bu terminologiyanın əsasını həmin dövrdə daha çox yayılmış yunan və bir qədər sonra latın dili təşkil etmişdir. Bu prinsip indiyə qədər davam edir və anatomik nomenklaturanın bazası sayılır.

Təbabətin ünsiyyət dili - tibbi terminologiya

Tələbələrimizin tibbi terminologiyayı dərinləndirən mənimsəməsi, müəllimlərin isə bu məsələyə tələbkarlıqla yanaşması vacibdir

Latın dili və tibbi terminologiya – ənənəvi olaraq gələcəyin həkimləri, əczaçıları və digər ixtisasların nümayəndələri tərəfindən öyrənilən tək nəzəri deyil, eləcə də sırf praktik əhəmiyyəti olan sahədir. Tibbdə məşhur olan latın məsəli buna dəlalət edir: “In via est in medicina via sine lingua Latina” – “Latın dili olmadan tibbin yolu keçilməzdir”. Təbabətin inkişafı ilə terminologiya genişlənməmişdir; bu xüsusilə son 100 ildə nəzərə çarpandır. Sisteməlik nöqtəyi-nəzərdən anatomiya bütün digər elm sahələri kimi xüsusi lüğətdən istifadə edir, başqa sözlə, onun öz leksikonu var. Lakin anatomik terminologiya və nomenklatura digər sahələrdən nizamlı olması və yüksək dəqiqliyi ilə fərqlənir. Terminologiya dedikdə, bu və ya digər elmi sahədə istifadə olunan terminlər sistemi başa düşülür; nomenklatura – terminləri əhatə edən və müəyyən təsnifat prinsipləri ilə nizamlanmış konkret elmi sahədə fəaliyyət göstərən komissiyalarla təsdiq edilmiş və professional səviyyədə, eləcə də tələbələr

tərəfindən dünya miqyasında geniş qəbul olunan sistemdir. Anatomiya gəldikdə isə, müasir dövrdə klinik anatomiya anatom və klinisistlərin həm təmas xəttini təşkil etdiyi üçün, həm də nəzəri və təcrübə biliklərin inteqrasiyasına xidmət etməsi baxımından bu iki sahənin – anatomiya və klinikanın ümumi peşəkar ünsiyyət dilinin olması nəinki vacib, hətta məcburidir.

Qədim yunan və latın dillərində digər dillərdən fərqli olaraq, heç bir yenilənmə müşahidə olunmur; bu fakt onları dəqiq elmlər üçün termin mənbəyi kimi olduqca mühüm edir. Latın dilinin əsasında yeni söz birləşmələri yaratmaq imkanı da tibbi terminologiyayı onun üzərində qurmağa imkan verir. Anatomiya həsr olunmuş ilk mükəmməl kitab Andreas van Vesel və ya elm əlminə Andreas Vesalius kimi tanınan anatom alim tərəfindən 1543-cü ildə Bazel şəhərində çap edilmişdir. Vesalius yunan və ərəb terminlərini latın terminləri ilə əvəzləmişdir. Təkcə osteologiya üzrə o, 700 yeni struktur adını kitabına daxil etmişdir. Anatomik terminologiyanın atası Vesaliusun müəllimi Silvi hesab olunur. O əsasən Hippokrat və Qalen tərəfindən qeyd olunmuş terminlərlə yanaşı, əzələ, damar və sinirlər üçün də yeni terminlər əlavə etmişdir. Terminologiyanın əsasını qoyanlardan biri də Bauhin olmuşdur (1560-1624). Henle hər anatomik struktura ayrıca ad verilməsinə tərəf çıxmış və şəxs adlarının bu strukturların müəyyənləşdirilməsində istifadəsinin əleyhinə olmuşdur. Onun təbiiq etdiyi orta səth anlayışı indiyə qədər istifadə edilir və klinik təcrübədə müxtəlif səhvlərin qarşısını

almaqda böyük rol oynayır. Müvafiq ədəbiyyat materiallarının təhlili göstərmişdir ki, klinik təcrübədə, təəssüf ki, bəzən terminlərin təhrif olunması (məsələn, parasagittal və s.) diaqnostikada çətinlik yaradır. Ona görə də tələbələrimizin tibbi terminologiyayı dərinləndirən mənimsəməsi, müəllimlərin daha böyük tələbkarlıqla bu məsələyə yanaşması lazımdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, ATU-nun İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasında bu vacib məsələyə çox diqqətlə yanaşılır. “Şöhrət” ordenli Əməkdar elm xadimi, professor Vaqif Şadlinski-nin rəhbərliyi altında hazırlanmış, Azərbaycan, rus, ingilis və latın dillərində bütün terminləri əhatə etmiş kitab artıq uzun illərdir ki, həkimlərimizin və morfoloqların yoluna işıq saçır. Anatomlar Assosiasiyaları Beynəlxalq Federasiyası (IFAA) tərəfindən belə bir dərsləyin vacibliyi barədə qərar qəbul edilməzdən çox-çox əvvəl ölkəmizdə çap olunmuş bu kitab dünya anatomları tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanmışdır.

Beləliklə, tibbi terminologiya nəinki anatomiyanın, eləcə də bütün təbabətin ünsiyyət vasitəsi və inteqrasiya üsuludur. Onu öyrənmək əziz tələbələrimizə ilk əvvəl çətin gəlsə də, sonradan onlar buna həvəslə alışırlar, bilik və bacarıqlarını artırırırlar. Məşhur latın kəlamında deyildiyi kimi: “Radices litterarum amarae sunt, fructus dulces.” – “Elmin kökləri acı, bəhrələri şirindir”.

Anar ABDULLAYEV,
İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının müdiri, t.ü.f.d., dosent

Şəkər zəhər deyil

Professor Musa Qəniyev: Beyin və əzələlərin normal fəaliyyəti üçün şəkər qəbulu son dərəcə zəruridir

Son vaxtlar müxtəlif təbliğat vasitələrində “şəkərdən istifadə etməyin, şəkər ağır xəstəliklərə səbəb olur, şəkər zəhərdir” fikri gündəmədir. Hətta iş o yerə çatıb ki, valideynlər uşaqlarını səhər yeməyini dada gətirən “şirin-çay”dan məhrum ediblər.

ATU-nun Farmakologiya kafedrasının professoru Musa Qəniyev bununla bağlı bəzi məqamlara aydınlıq gətirib: “Şəkərin orqanizmə təsiri haqqında ictimailəşdirilməsini zəruri bildiyim bəzi elmi həqiqətləri diqqətinizə çatdırıram. Şəkərin zərərli olması haqqında söylənilən əsas iddialardan biri, şəkər qəbulunun hiperinsulinemiya ilə müşahidə olunan qanda şəkərin miqdarının kəskin artımı və sonda şəkər xəstəliyinə səbəb olma riski ilə bağlıdır. Əvvəla, adi halda qanda şəkərin miqdarının 70-80 mq/dl enişi üçün 2 TV insulin tələb olunur. Halbuki, normada mədəaltı vəzəndən hər saatda 40 mqq insulin ifraz edilir. Bu miqdarın vahid zamanda hansı nisbətə şəkəri parçalamasını adi hesablama ilə belə müəyyən etmək çətin deyil. Digər tərəfdən, tək şəkər deyil, sürətlə qlükoza-ya parçalanan digər qida qəbulu (məsələn, ağ çörək) fonunda da insulin ifrazının saçırayışlı artımı baş verir. Bu təbii, qanunauyğun və normal bir haldır”.

Professor bildirib ki, insulin ifrazının artması tək karbohidrat mübadiləsinin tənzimində deyil, həm də baş beyində neyromediator sistemin modulyasiyasına səbəb olmaqla, “xoşbəxtlik hormonu” adlandırılan serotoninin endogen stimulyasiyasını törədir: “Serotoninin strukturunun 9-tetrahidrokarbabinol quruluşlu psixodeletiklərə oxşarlığı, insulin ifrazının atmasının həm də heyət eşqi və illüziiv fəallığın formalaşmasındakı rolunu təsdiq edir. Alman alimləri insulinin endogen stimulyasiyası fonunda törənən bu halı hətta “xəyali xoşbəxtlik hissi” və endogen depressiv halın özünü tənzim mexanizmi kimi təqdim edir. Digər tərəfdən, şəkər ekstrapiramid nüvələrdə dofaminin biosintezini sürətləndirməklə, məlum lokalizasiyalı

atrofik-degenerativ gedşli bəzi baş beyin patologiyaları zamanı (məsələn, Parkinson xəstəliyi) korreksiyası daxili tələbatdan irəli gələn zəruri eksogen vasitə rolunu da oynayır.

Şəkər həm də Beta-endorfin reseptorlarını oyatmaqla, hipofizin orta payında bu hormonun biosintezini artıraraq, digər zəruri fizioloji effektlərlə yanaşı, iştəhaəleyhinə təsir də göstərir. Başqa sözlə desək, söylənilənlərin əksinə olaraq, şəkər əslində iştahayı artırır, iştahaya moduləedici təsir göstərir”.

M. Qəniyev vurğulayıb ki, şəkər adi yeyinti məhsulu deyil, orqanizmin daxili tələbatından irəli gələn təminat vasitəsi, ilk növbədə enerji mənbəyidir. Xüsusən, beyin və əzələlərin normal fəaliyyəti üçün son dərəcə zəruridir. Çatışmazlığı baş və onurğa beyinin qan təminatını pisləşdirir, başgicəllənmə, zəiflik, yuxululuq,

intellektual fəallığın süstlənməsi, hətta şüurun qararıqlaşması və itməsinə səbəb ola bilər.

Professorun sözlərinə görə, bütün bunlarla yanaşı, şəkərin böyük miqdarda qəbulunun piylənmə, ürək-damar sistemi xəstəlikləri və s. ciddi xəstəliklərin baş verməsində əsas risk faktoru olması da həqiqətdir: “Lakin bu hal orqanizmdə şəkərə olan tələbat və təminat mexanizmlərinin pozulması və buna səbəb olan xəstəliklərin nəticəsi kimi meydana çıxır. Halbuki, rafinə olunmuş şəkərin belə gün ərzində 50 qram və ya 12 çay qaşığı qəbulu endogen tələbatın ödənilməsi üçün normal miqdar sayılır”.

Sonda mütəxəssis qeyd edib ki, şəkər qəbulundan imtina edilməsi yox, onun norma daxilində istifadəsi təbliğ olunmalı və əhali arasında bu cür bilgiler yayılmalıdır.

Həminin hörmətini qazanmış professor

Bu günlərdə Dermatovenerologiya kafedrasının professoru, tibb elmləri doktoru İrina Aleksandrovna Əmirovanın 75 yaşını tamam olur.

İrina xanım 3 fevral 1950-ci ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olub. 1957-67-ci illərdə 56 sayılı Məktəbdə, 1967-73-cü illərdə Tibb İnstitutunun Mualicə işi fakültəsində təhsil alıb. 1973-74-cü illərdə RDZD-də dermatovenerologiya ixtisası üzrə internaturanı keçib. 1977-ci ildə RDZD-də həkim-dermatoveneroloq vəzifəsində çalışıb. 1977-ci ildən Azərbaycan Tibb İnstitutunun Dermatovenerologiya kafedrasında başlaborant, 1982-ci ildən assistent, 2006-cı ildən 2012-ci ilə qədər dosent, 2012-ci ildən bu günədək professor vəzifəsində fəaliyyət göstərir.

1983-cü ildə N.İ.Piroqov adına

II Moskva Dövlət Tibb İnstitutunun ixtisaslandırma fakültəsində ali tibb təhsili üzrə pedaqoqların təkmilləşmə kursunu keçib. 1985-ci ildə Moskva şəhərində "İmmunokorreksiya vasitələrini tətbiq etməklə psoriazin kompleks terapiyası" adlı namizədlik dissertasiyasını müdafiə edib və tibb elmləri namizədi elmi dərəcəsinə alıb.

2003-cü ildə Moskva şəhərində "Neftçilərdə xoş və bədxassəli hiperproliferativ dəri xəstəliklərinin eməlgəlməsində neftin rolu. Peşəkar seçim və profilaktika" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müdafiə edib. 2008-ci ildə tibb elmləri doktoru elmi adına layiq görülüb.

Hazırda Dermatovenerologiya kafedrasında elmi işlər üzrə müdir müavini olan İ.Əmirova kafedranın tədris-metodik fəaliyyətində, plan üzrə elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsində və ictimai işlərində aktiv iştirak edir. O, səhiyyə müəssisələrinə müalicə məsləhəti verir və dermatozların patomorfoloji diaqnostikasına köməklik göstərir.

İ.Əmirova Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun nəzdində Dermatovenerologiya üzrə ixtisaslaşdırılmış Dissertasiya Şurasının, ATU-nun problem komissiyasının və "South Caucasian Dermatology and Venerology News" jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür. İrina xanım mərkəzi elmi nəşriyyatda, məcmuələrdə çap olunmuş 150-yə yaxın elmi işin və 3 sərəmələşdirici təklifin müəllifidir.

Diqqətli və qayğıkeş insan olan professor İ.Əmirova kafedranın əməkdaşları, rezidentləri və tələbələr arasında böyük hörmət qazanıb. O, bilik və bacarığını onlardan əsirgəmir, gündəlik olaraq xəstələrin klinik təhlilini aparır, seminarlar keçirir, elmi-praktik konfranslara məruzələr hazırlayır.

Dermatovenerologiya kafedrasının əməkdaşları və rezidentləri İrina xanımı doğum günü münasibətilə ürəkdan təbrik edir, ona uzun ömür, cansağlığı, əmək fəaliyyətində uğurlar arzulayırlar.

"Tireoidologiya" adlı dərs vəsaiti kitabxanaya təqdim olunub

Əsaslı Kitabxanada II Daxili xəstəliklər kafedrasının professoru Tamfira Əliyevanın "Tireoidologiya" adlı dərs vəsaiti ilə bağlı təqdimat mərasimi keçirilib.

Qeyd edək ki, müəllif kitabı atası - görkəmli alim, Azərbaycan endokrinologiyasının banisi, Respublika Dövlət Mükafatı laureatı, əməkdar elm xadimi, professor Tamerlan Əziz oğlu Əliyevin xatirəsinə ithaf edib. Professor Tamfira Əliyeva bildirib ki, endokrinologiyanın aktual problemlərinə həsr olunmuş tədris vəsaitində qalxanabənzər vəzin disfunksiyasının və düynülərinin müalicəsi üçün ən son tövsiyələr yer alıb. O, professor Tamerlan Əliyevin elmi fəaliyyəti, endokrinologiya sahəsinin tədqiqində böyük uğurları barədə də məlumat verib. Qeyd edib ki, onun "Klinik-diaqnostik laborator tədqiqat üsulları", "Şəkərli diabet haqqında ətraflı məlumat", "Endokrinologiya", "Prediabet" və digər əsərləri indi də öz aktuallığını saxlayır, həkimlər və tələbələr tərəfindən geniş istifadə olunur.

Xatırladaq ki, universitetimizin Əsaslı Kitabxanasına bağışlanan bu vəsait tələbələr, rezidentlər, müəllimlər, elmi tədqiqatçılar, qalxanabənzər vəzin patologiyaları ilə maraqlanan istənilən ixtisasın praktik həkimləri, o cümlədən endokrinoloqlar, terapevtlər, ümumi praktik tibb mütəxəssisləri üçün nəzərdə tutulub.

Tədqiqatçı tələbə

Uğurun açarı davamlı inkişaf və elmi araşdırmalardır

"Təbib" qəzetində tədqiqatçı tələbələrə məqalələr təqdimatları davam edir. Rubrikamızın bu dəfəki qonağı I Müalicə-profilaktika fakültəsinin IV kurs tələbəsi Zəhra Həsənlidir.

Zəhra uşaqlıqdan elmin müxtəlif sahələrinə, xüsusilə də təbiət elmlərinə böyük marağ göstərib. Həmişə cəmiyyətə və insanlara ən çox fayda verə biləcəyi bir peşəyə sahib olmağı arzulayıb. Həkimlərin cəmiyyətdə oynadığı rol və insanların həyatında yaratdığı fərqi görmək onu bu sahəyə yönəldib. Həmçinin valideynlərinin həkim olması və onların insanlara göstərdiyi əvəzsiz xidmət ixtisas seçimində güclü bir nümunə olub.

Onunla eyni peşəni seçən tələbə yoldaşları sarıdan da şanslı olduğunu düşünür: "Onlar mənə üçün əvəzsizdir və universitet illərini

unudulmaz edən də məhz onlardır. Həm dərslərdə, həm də şəxsi inkişafda bir-birimizə dəstək olur və birlikdə irəliləyirik. Müəllimlərimizin də hər biri mənə üçün çox dəyərlidir, hər birinə sonsuz rəğbət və sevgi bəsləyirəm. Əksər müəllimlərimiz həqiqətən bizim gələcəkdə peşəkar həkim kimi yetişməyimiz üçün əllərindən gələni edir və fədakarcasına çalışırlar. Amma universitetimizin təhsildə müsbət tərəfləri ilə yanaşı, inkişaf etdirilməsi gərəkən məqamları da var və dinamika müsbətə doğru. Fikrimcə, klinik fənlərin tədrisi üçün daha çox sayda xəstəxananın prosesə cəlb olunması tələbələrin praktik bilik və təcrübələrinin inkişafında mühüm rol oynayır və təhsilin keyfiyyətini daha da artırır".

Uşaqlıqdan elmə və hər şeyin səbəbini araşdırmağa böyük həvəs göstərdiyini deyən tədqiqatçı tələbə tibbin daim yenilənən, innovativ fikirlər və fərqli baxış bucaqları ilə inkişaf edən bir elm sahəsi olduğunu, ona görə də bu sahədə çalışmağın hər zaman marağ

doğduğunu söyləyir: "II kursda iki tələbə yoldaşla birlikdə bir elmi iş üzərində işlədik və bu proses mənə üçün ilk tədqiqat təcrübəsi oldu. III kursda isə iki fərqli tədqiqat apardım: biri təməl elmlərə, digəri isə klinik elmlərə aid. Kliniki sahədəki işimiz universitetin Tələbə Elmi Cəmiyyətində I yerə layiq görüldü. Bundan başqa, həmin işi Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirilən "Tibb tələbələri və gənc tədqiqatçıların respublika konfransı"nda və Yeditepe Universitetində keçirilən "Türk Dövlətlərinin I Tibb Konqresi"ndə təqdim etdim. Bu uğurlar elmi araşdırmalara olan həvəsimi daha da artırdı və mənə gələcəkdə yeni araşdırmalar aparmağa ruhlandırdı".

Z.Həsənlinin tədqiqat işlərindən biri nadir rast gəlinən klinik hal – Spinal Əzələ Atrofiyası (SMA) və Duchenne Əzələ Distrofiyasının

(DMD) bir xəstədə birgə görülməsi ilə bağlıdır. O bildirir ki, bu iki fərqli genetik xəstəlik oxşar simptomlara malik olsa da, bir arada çox nadir hallarda müşahidə edilir: "Genişlənmiş genetik testlər (MLPA və WES) vasitəsilə hər iki diaqnozu təsdiqləyərək, diaqnostik prosesdə genetik testlərin əhəmiyyətini vurğuladıq. Bu iş, nadir hallarda belə birləşmiş halların diaqnozunda diqqətli olmağın vacibliyini göstərir".

Tibbin hansı sahəsində ixtisaslaşmağından asılı olmayaraq, gələcəkdə peşəkar bir mütəxəssis kimi yetişməyi qarşısına məqsəd qoyan Z.Həsənlina hazırda daha çox onkologiya sahəsinə diqqət ayırır. Xərçənglə mübarizə sahəsindəki inkişaf və bu sahədə insanlara dəstək almaq düşüncəsi onu bu istiqamətə yönəltməyə də, hələlik ixtisas seçimi dəqiq deyil: "Çünki tibbdə çox müxtəlif sahələr var ki, onların hər birində insan sağlamlığına böyük faydalar vermək mümkündür. Hansı istiqaməti seçsəm də, həm peşəkarlıq, həm də elmi sahədə dəyərli töhfələr vermək baxımından davamlı inkişaf etməyi və araşdırmalar aparmağı əsas hədəf olaraq görürəm. Bu məqsədimə çatmaq üçün qarşıma çıxan hər bir imkanın maksimum yararlanmağa çalışacağam".

Qabil ABDULLAYEV

Meymunçığı xəstəliyi nədir?

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda meymunçığı xəstəliyinin aşkarlanması ilə bağlı rəsmi məlumat yayılıb. Səhiyyə Nazirliyi və TƏBİB-in birgə məlumatında 22 yaşlı şəxs bu il 2-11 yanvar tarixlərində xarici ölkəyə turistik səfər etdiyi, oradan döndükdən bir neçə gün sonra halsızlıq, hərərət, genital nahiyədə suluqlu səpkilər, limfa düynülərinin böyüməsi və əzələ ağrıları ilə göstərdən klinikalardan birinə müraciət etdiyi bildirilir. Laborator müayinələrdən sonra meymunçığı virusuna yoluxduğunu təsdiqlənən şəxs hospitalizasiya edilib.

Bu xəstəlik nadir, lakin yoluxucu virus infeksiyasıdır. Əsasən qərbi və mərkəzi Afrikada yayılıb. İlk dəfə 1958-ci ildə laboratoriyada sınaq aparmaq üçün nəzərdə tutulmuş meymunlarda aşkar olunub, ona görə də virusa rəsmi olaraq "Monkey-pox" adı verilib. İlk insana yoluxma hadisəsi isə

Konqo Demokratik Respublikasında 1970-ci ildə baş verib. Həmin ildən bəri 10 Afrika ölkəsində epidemiyalar yaşanıb. Xəstəlik yalnız meymunlardan ötürülür. Virusun daşıyıcıları daha çox gəmiricilər və çöl heyvanlarıdır. Yoluxmuş heyvanın yaxşı hazırlanmamış ətinə istehlak etməklə yoluxma riskini artırır. Yoluxmadan sonra ilk simptomların yaranma müddəti (inkubasiya dövrü) adətən 7-14 gün arasındadır, xəstəliyin intensivliyindən asılı olaraq isə bu vaxt 5-21 gün arası dəyişə bilər.

Virusun insandan-insana keçmə halları da var:

- Yoluxmuş şəxsin paltarları, yataq dəsti və ya

istifadə etdiyi dəsmaldan;

- Dərirdə olan sızanaqlar, qabarcıqlar və qızırcıqlarla temas etdikdə, həmçinin cinsi əlaqə zamanı;
- Yoluxmuş şəxslə yaxın məsafədə ünsiyyət zamanı (hava-damcı yolu ilə).

Simptomları:

- Yüksək hərərət;
- Baş ağrı;
- Yorğunluq;
- Halsızlıq;
- Mialgiya (əzələ ağrısı)
- Limfa düynülərinin şişməsi.

Mütəxəssislərin bildirdiyinə görə, meymunçığı və suçiçəyi xəstəliklərini bir-birindən fərqləndirən xüsusiyyətlərdən biri odur ki, suçiçəyi xəstəliyi zamanı limfa düynülərinin şişməsi (limfadenopatiya) baş verir. Dəriddə səpkilərin emələ gəlməsi bədən hərərətini yüksəltməsindən 1-3 gün sonra başlayır. Səpkilər üzvdə və ətraflarda nisbətən çox olur. 95 faizi əsasən üzvdə müşahidə olunur. Adətən yoluxmuş insanlar müalicəsiz də sağalırlar. Buna baxmayaraq, virusun ağır ştamları ilə yoluxduqda 5% halda ölüm baş verə bilər.

Etibarsız sayılır

Zaidov Mirəzim Həsən oğluna 1995-ci ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən həkim-pediatr ixtisası üzrə verilən diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Allah rəhmət eləsin!

Azərbaycan Tibb Universitetinin rəhbərliyi, İctimaiyyətə əlaqəli şöbəsi və "Təbib" qəzetinin redaksiyası İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları Kənan Zülfüqarova anası

Dilşad xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Ümumi şöbənin kollektivi şöbənin tabelçisi Sahilə xanıma atası

Hüseyn müəllimin

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ATU-nun Elmi-Tədqiqatların İdarə olunması Departamentinin əməkdaşları Simpozium, konfrans, startap və digər elmi tədbirlərin təşkilatçıları və startap üzrə koordinasiya, Terapevtik stomatologiya kafedrasının dosenti Ayat Cəfərovaya qaynanası

Diləmə xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Elmi Araşdırmalar Mərkəzinin əməkdaşları iş yoldaşları Vüsalə Əsgərovaya həyat yoldaşı

Vüqar bəyin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Elmi Araşdırmalar Mərkəzinin əməkdaşları iş yoldaşları Miladə Babayevaya qardaşı

Rahib bəyin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Baş redaktor
MƏĞRUR ƏLİYEV

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər. Əlyazmalar geri qaytarılmır

"Təbib" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnir, ATU-nun "Təbib" nəşriyyatında çap olunur və universitet daxilində yayılır

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisenzia H - 022633
İndeks - 0269
Sifariş - 0002
Sayı 800